

OPONENTSKÝ POSUDOK
Inauguračné konanie doc. Mgr. Dagmar Garay Kročanovej, PhD.
(Katedra slovenskej literatúry a literárnej vedy, Filozofická fakulta Univerzity
Komenského v Bratislave)
v odbore slovenský jazyk a literatúra

Vedecká a publikačná činnosť

Doc. Mgr. Dagmar Garay Kročanová, PhD., sa vo vedeckej a publikačnej činnosti orientuje na výskum dejín slovenskej literatúry prvej polovice 20. storočia. Špecifickou oblasťou jej výskumných aktivít je problematika slovenskej drámy 20. storočia, ktorá sa v slovenskej literárnej historiografii často odsúva na okraj. Paralelne s literárnohistorickým výskumom sa dlhodobo venuje aj analýze poetiky literárnych smerov na Slovensku v prvej polovice 20. storočia, najmä expresionizmu.

Docentka Garay Kročanová je autorkou desiatok vedeckých štúdií a odborných prác, z ktorých viaceré vyšli v zahraničí (Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Holandsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Rusko, Taliansko, Turecko, Veľká Británia). Pravidelne publikuje v anglickom jazyku.

Z hľadiska faktografickej objavnosti a konštruovania novej poetologickej predstavy o slovenskej literatúre štyridsiatych rokov 20. storočia považujem za najpozoruhodnejšiu jej monografiu *Nerozrezaná dráma* (2007, 2018). Doc. Garay Kročanová v tejto práci objavuje a sprístupňuje pôvodnú dramatickú produkciu z rokov 1945 – 1949, prináša analýzu a interpretáciu hier, vytvára kľúčové tematické a topologické okruhy skúmaných diel, overuje tézy o základných vývojových líniách dobovej dramatickej tvorby, skúma dramatický text v spojení s možnou rekonštrukciou inscenácie, a prichádza ku konštatovaniu, že skúmané časové obdobie je možné z hľadiska vývinu slovenskej drámy vyčleniť ako samostatné literárnohistorické obdobie.

Osobne si vysoko cením jej prácu, ktorá je akousi symbiózou jej doterajšieho bádateľského, interpretačného a analytického úsilia, ktorá vyšla pod názvom *Expresionizmus* (2014). Doc. Mgr. Dagmar Garay Kročanová, PhD., sa v nej podujala na výskum rozsiahlej literárnej produkcie dvadsiatych až štyridsiatych rokov 20. storočia (často časopiseckej, vrátane diel okrajových autorov) a pokúsila sa vytvoriť kritériá, na základe ktorých zaradila do tematických okruhov prózy, drámy a poézie texty, ktoré korešpondujú s poetikou expresionizmu. Svoje syntetizujúce závery formulovala v štúdiu *Expresionizmus medzi predpokladom a realizáciami*, v ktorej explikovala základné charakteristiky umeleckého a literárneho expresionizmu ako jednej z avantgárd, sumarizovala prejavy expresionizmu v

slovenskej literatúre v dotyku s inými druhmi umenia, formulovala tézy na posudzovanie diela ako expresionistického (ideové, tematické, formálne), priblížila doterajšie skúmanie expresionizmu v slovenskej literatúre, naznačila problémy a možnosti skúmania, resp. venovala sa parciálnym výskumným otázkam.

Docentka Garay Kročanová je známa aj ako precízna interpretka literárnych textov z oblasti prózy a drámy. Svoju bádateľskú pozornosť často venovala „bielym miestam“ slovenskej literatúry, pričom viaceré diela edične sprístupnila širšej čitateľskej i študentskej verejnosti. Pripravila napríklad knižné vydania literárnych prác Gejzu Vámoša, Júliusa Barča-Ivana, Leopolda Laholu, Juraja Váha, Petra Karvaša, Pavla Hrtúsa Jurinu, Jána Červeňa a iných autorov, je tiež zostavovateľkou viacerých literárnych antológií. Za najvýznamnejší a azda nie celkom docenený počin považujem jej invenčný a hĺbkový výskum diela Gejzu Vámoša, ktorému sa venuje systematicky od deväťdesiatych rokov až do súčasnosti. Napísala o ňom desiatky štúdií, vrátane prác, ktoré vyšli v cudzích jazykoch v zahraničí.

Doc. Mgr. Dagmar Garay Kročanová, PhD., sa úspešne začlenila do riešenia deviatich domácich vedeckých projektov, štyroch fakultných úloh a štyroch zahraničných výskumných a edičných projektov s publikačným výstupom v anglickom jazyku, konkrétne do slovníkového projektu zameraného na slovenské ženské autorky, do výskumu európskych národných matíc a do dejín literárnych kultúr strednej a východnej Európy. Do oblasti medzinárodnej spolupráce spadá aj jej členstvo v Medzinárodnej asociácii pre komparatívnu literatúru (ICLA) a Medzinárodnej asociácii divadelných kritikov (AITC). Absolvovala študijné a výskumné pobyty na Škole slovanských a východoeurópskych štúdií (SSEES) na University College London (UCL), bola Fulbrigtovej štipendistkou na Indiana University Bloomington v USA a účastníčkou profesijného rozvojového programu na Michiganskej univerzite v Ann Arbor, USA.

Pedagogická činnosť

Docentka Dagmar Garay Kročanová sa začlenila do pedagogického procesu na Katedre slovenskej literatúry a literárnej vedy Filozofickej fakulty UK v Bratislave v roku 1991. V rokoch 1991 – 1994 bola internou doktorandkou na katedre, od roku 1994 do roku 2009 odbornou asistentkou a od roku 2009 docentkou. Počas svojho pedagogického pôsobenia na katedre vyučovala predovšetkým literárnohistorické disciplíny z oblasti dejín slovenskej literatúry prvej polovice 20. storočia a z teórie drámy. Ďalšie povinné kurzy z oblasti teórie a dejín literatúry vedie v anglickom jazyku na bakalárskom i magisterskom stupni študijného programu stredoeurópske štúdiá. Prednášala na viacerých zahraničných univerzitách v Európe

i v USA (Jyväskylä, Varšava, Opole, Katowice, Bologna, Rím, Ľubl'ana a Ann Arbor-Michigan).

Ako školiteľka docentka Dagmar Garay Kročanová viedla desiatky bakalárskych i diplomových prác na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave; skúsenosť má aj ako školiteľka záverečných bakalárskych a diplomových prác na Bolonskej univerzite v Taliansku. V rámci doktorandského študijného programu slovenská literatúra boli pod jej vedením ukončené tri dizertačné práce, v súčasnosti školí ďalších troch doktorandov po dizertačnej skúške. Oponovala kvalifikačné práce na rôznych úrovniach štúdia. Je predsedníčkou komisie pre štátne skúšky vo všetkých študijných programoch realizovaných na katedre.

Docentka Dagmar Garay Kročanová je autorkou dvoch vysokoškolských učebníc, ktoré sprístupňujú dejiny slovenskej dramatickej literatúry zahraničným (taliansky hovoriacim) študentom, je tiež hlavnou autorkou učebnice slovenského jazyka vydané v prestížnom talianskom vydavateľstve Bononia University Press. Podieľala sa aj na tvorbe mnohých odborných prác a učebníc. Je autorkou dvoch vysokoškolských skrípt zameraných na kontexty slovenskej prózy prvej polovice 20. storočia a na základy teórie drámy.

Doc. Mgr. Dagmar Garay Kročanová, PhD. je spoluautorkou koncepcie štúdia, ktoré sa na Katedre slovenskej literatúry a literárnej vedy realizuje od komplexnej akreditácie v roku 2014. Je hlavnou zodpovednou osobou v bakalárskom a magisterskom stupni študijného programu stredoeurópske štúdiá a spolugarantuje doktorandský študijný program slovenská literatúra v dennej a externej forme. V súčasnosti už štvrté funkčné obdobie pôsobí ako vedúca Katedry slovenskej literatúry a literárnej vedy FiF UK

Vyjadrenie

Charakter vedecko-výskumnej i pedagogickej činnosti, ako aj doložená bibliografia publikačnej činnosti a citačný ohlas na prácu doc. Mgr. Dagmar Garay Kročanovej, PhD. sú preukazné. Odporúčam jej menovanie za profesorku v odbore slovenský jazyk a literatúra.

V Piešťanoch 22. septembra 2022

Prof. PhDr. Ladislav Čúzy, CSc.